

EESNIMEKASUTUSE REGULEERIMINE JA SELLE MÕJU. EESTI JA UNGARI NÄIDE

Annika Hussar, Tiina Rüütmaa

Tallinna ülikool

Annotatsioon. Eesti ja Ungari eesnimikasutust võib vaadata kui ühe reguleerimisskaala kaht äärmist punkti, kus Eesti nimikasutust iseloomustab peaaegu täielik vabadus ja Ungari kasutust üsna täpne reguleeritus. Ühelt poolt määravad õigusaktid piirid, mis on aktsepteeritud, mis mitte, teiselt poolt toetab seda praktika, tegelik nimikasutus, nagu see pika aja jooksul kujunenud on. Eesti ja Ungari tänapäevasel eesnimikasutusel on mõneti sarnane ajalugu: mõlemad keeled on läbi teinud keeleuunduse, teadliku keelekujunduse, ning samuti leiab mõlema ajaloost rahvusliku eneseteadvusega seotud nimede omakeelestamise perioodi. Seejuures võib ungari nimeuundust nimede eestistamise kaudseks eeskujuks pidada.

Võtmesõnad: eesnimed, isikunimede õiguslik korraldus, isikunimeseadus, omakeelsed nimed, keeleuundus, eesti keel, ungari keel

I. Lähtekohad. Nimeuundus Eestis. Ungari kaudne eeskuju

Juba varem on näidatud teatud paralleele eesti ja ungari eesnimikasutuses ning esile toodud samalaadne keele- ja nimeuundus, mis Eestis toimus 20. sajandi esimestel kümnenditel, Ungaris aga oluliselt varem – 18. sajandi lõpus ja 19. sajandil. Viidatud on Eesti puhul eeskätt Soome eeskujule, aga kaudselt osutatud samalaadsetele muutustele mujal, just Ungaris. (Hussar, Rüütmaa 2018) Esile on toodud, et Ungaris toimus 18.–19. sajandi vahetusel keelereform, mis tegeles eeskätt sõnavara ja õigekirjaga, eesti 20. sajandi alguse keeleuundus hõlmas ka grammatikat (Raag 2008: 148). Ungari keele- ja nimeuunduse põhjused ja eesmärgid lähtusid rahvusromantilistest

ideedest ja soovist muuta Ungari ungarlikumaks ning tugevdada ungari keele positsiooni (Farkas 2017a: 139). Ungari keelereform kaasas ka nimesid, puudutades esmalt nimede õigekirjutust ja selle ungaripäraseks kujundamist ning täiendades seda nimeuuendusega – uute nimede soovitamise ja kasutusele tulekuga. (Vt Farkas 2017a: 139–140; Karády, Kozma 2002: 66–67.)

Ka Eestis toimus keeleuuendus ning omakeelse nimevara uuenemine paralleelselt. Uusi nimesid hakati aktiivselt soovitama alates 19. sajandi lõpust ning kasutuses jõuti kõrgajani naisenimedes 1930. aastatel ning mehenimede puhul 1960. aastatel (Saarelma-Paukkala, Hussar 2020: 118). Mõlemal maal olid uuendused seotud rahvusliku eneseteadvuse tõusuga, Eestis ka Eesti Vabariigi sünniga 1918. aastal.

Rohkesti leiab sarnasusi ka eesnimistus ja selle uuenemises endas. Sarnaselt on käsitletud omakeelsete nimedena ristiusustamiseid ning nende eeskujul loodud nimesid, laenatud, ent hästi mугanenud rahvusvahelisi nimesid, ja kunstlikult loodud nimesid. Mõlemas keeles on kasutusel olnud oma moodustusvõtted, kuidas uusi nimesid luuakse (nt liited). Uute nimede levikul on esile toodud kirjanduse rolli. Nimevaramu uuenemisele lisas hoogu rahvusromantika, sh rahvusromantiline kirjandus, mille kaudu hakkasid levima rahvuslikud nimed (Fülöp 2003: 10; vt ka Farkas 2017a: 142; Slíz 2016: 250–251). Nõnda on kasutatavate nimerühmade, nimeloomisvõtete ja levikuvii side domineerimise erinevustest hoolimata paralleelsusi siiski mitmeid (vt lähemalt Hussar, Rütmaa 2018).

Lisaks rahvusromantilistele meeleoludele ja rahvusliku mõtteviisi kujunemisele on mõlemal maal nimetatud käivitava tegurina nimede vähesust (Rootsmäe 1969: 623–624; Farkas 2017a: 139; Fercsik, Raátz 2009: 12–19). 19. sajandi lõpuks oli kasutatavate nimede hulk Eestis kasvama hakanud, ent nende kui enamjaolt senitundmatute rahvusvaheliste nimede kõrvale sobitusid järk-järgult ka uued omakeelsed nimed väga hästi.

Ungari on kas otseselt või kaudselt eesti nimeuuendusele mõju avaldanud, ent kui vaadelda kahe maa nimeregulatsioonide

kujunemist, siis siin leiame pigem erinevusi kui sarnasusi. Mõju on ilmselt avaldanud nii kõnealuste maade kultuurilis-poliitiline, aga ka religioosne keskkond, samuti võib oletada mingil põhjusel pres-tiitžsete naabermaade mõju. Artiklis pöörame tähelepanu just eesti ja ungari nimepraktika sellele küljele: nimeregulatsioonide kujunemisele ning tänapäevasele nimeseadusandlusele.

2. Eesnimekasutuse reguleerimise kujunemine Eestis ja Ungaris

2.1. EESTI EESNIMEKASUTUSE KUJUNEMINE.

ÕIGUSAKTID JA KIRJAVIIS

Isikunimede õigusliku korraldamise alguseks on loetud 19. sajandi algust, kui Eesti- ja Liivimaal anti talupoegadele perekonnanimed (Mõistlik 2005: 22). Eesnimekasutust see protsess otseselt ei mõju-tanud. Arvestades eesti eesnimede püsivust sel ajajärgul ning luterlikku tausta, mis katoliku või õigeusu kiriku taoliselt täpset nimevalikut pole ette kirjutanud, võib olulisemaks reguleerijaks pidada traditsioone, enesekorraldust ja võimalik, et piirkonniti on mõju avaldanud ka kirikuõpetaja vm nimede kirjapanija arvamus. 19. sajandi nimekasutuse kohta on muu hulgas mainitud, et nime-muutmine oli keeruline, kuna see oli võimalik vaid keisri eriloa alu-sel (Ernits 1921: 24). Samas on toodud näiteid nimede vahetumise kohta isiku sotsiaalse, haridusliku vm staatuse muutumise korral, nt kuidas kooli astunud *Hans Kasest* on saanud *Johannes Birk* (Must 2000: 57).

19. sajandist tuleks mainida ka kirjaviisi küsimust, ehkki see eesnimistut, nimesid endid sisuliselt ei muutnud. Kirjaviisi vahetu-mist meetrikaraamatutes on käsitlenud Fred Puss (2018). Kõige ula-tuslikumalt mindi uuele kirjaviisile meetrikaraamatutes üle 1880. aastate alguses (Puss 2018: 188), ent segakirjutusnäiteid leiab nii ühe koguduse, kirjutaja kui ka sama kirje piires (nt isa *Jüri*, aga poeg *Jürri*) (samas: 172–174). Eesnimede puhul on nenditud, et mitme sajandi jooksul kasutusel olnud laennimed jäid – eriti sama kirjutaja

puhul – 19. sajandil tavaliselt vanasse kirjaviisi ning neid uude kirjaviisi panema ei hakatudki. Uued, lisandunud rahvusvahelised nimed tulid kasutusse aga nende võõrapärasel, eeskätt saksa vahendusel tulnud kujul. (Hussar 2012: 38–39)

Eesti Vabariigi sündides hakati küllalt võõrapärase perekonnanimistu tõttu peatselt mõtlema nende eestistamise peale. Õigusliku reguleerimise mõttes said eesnimed võrreldes perekonnanimedega tähelepanu vähem ja hiljem. (Möistlik 2005: 28–31) Eesnimede eestistamisega hakati tegelema 1920. aastatel uusi nimesid süstemaatiliselt välja pakkudes (Henno 2000: 2532–2533). Ühtlasi tuli tegelda nimede korrastamisega, sh vanas kirjaviisis nimede kaasajastamisega. Nime uues kirjaviisis kirjutamist ei loetud nime muutmiseks, piisavaks peeti parandamist, ent praktikas lahendati olukordi erinevalt (Puss 2018: 187).

Eesnimedele seati esimest korda nõudmised perekonnaseisu seaduse kohta antud juhtnööride muudatuse §-s 26 (Möistlik 2005: 28). Lapsele polnud selle järgi lubatud anda nime, mis on vastuolus heade kommetega või on naeruväärne või võib tekitada avalikku pahameelt ning lapsele ei saanud anda vastassoo nime. „Perekonnaseisuametniku käsiraamatus“ (Teder 1939: 238) juhendatakse veel, et lapsele antavate nimede arv ei ole piiratud, nimesid sai anda nii palju, kui eesnimelahtrisse mahtus; samas juhiti tähelepanu sellele, et uutest nimedest ei saanud keelduda ainuüksi sel põhjusel, et tegemist oli nimega, mida seni esinenud polnud. Nimede arv oletatavasti tookord muret ei valmistanudki, kaksiknimede osakaalu vähenemine sõjaeelsetel aastatel näitab pigem vähest huvi kahe või enama nime paneku vastu (Hussar 1998: 109). Uute nimede vastu seismine poleks samuti olnud kooskõlas ajastu vaimuga, kui inimesi innustati uusi, eestipäraseid perekonnanimesid ja eesnimesid võtma ning eesnimed olid uuenemise hoo sisse saanud juba 19. sajandi lõpukümnenditel. Abimaterjalidena soovitati kasutada Julius Mägiste koostatud nimestikku „Eestipäraseid isikunimesid“ (1929) ja hiljem selle uuendatud versiooni „Eestipäraseid eesnimesid“ (1936). Kuna uusi nimesid tuli ühekorraga palju kasutusele ning see oli riigi

teadlik suund, siis oli kokku lepitud, et nimede järele valvab Akadeemiline Emakeele Selts, kes vajaduse korral nime heaks kiidab või tagasi lükkab. Perekonnanimede kõrval arutati vähemal määral ka eesnimede üle ning ülevaatest selgub, et päris kõiki soovitud eesnimesisid vanemad lastele siiski panna ei saanud. Äraütlemiseks võis põhjus olla nime tähenduses, võõrapärasuses või liigses sarnasuses mõne perekonnanime või vastassoo olemasoleva nimega. (Elisto 1937: 127–129)

Ka sõjajärgsel ajal ei olnud eesnimapiirangud väga ranged. Sünniaktidest on näha, et vanemaid on püütud suunata nime valimisel ning märkuste lahtrist leiab mõnel puhul sissekande „Vanemate tungival soovil saab laps nimeks (näiteks) *Ene-Reet*“ (Hussar 1998: 107). Ehkki sellise märkuse said juurde mõnikord ka võõrapärased või võõrapärase joontega nimed, siis kaksiknimed olid need, mis rohkem taunimist ning periooditi ja piirkonniti on kas vastuseisu leidnud või olnud päris keelatud. (Vt lähemalt Hussar 1998: 107–108.) Sisult sobimatud või võõrapärase joontega, ent mitte ühegi keele reeglitele vastavate nimede kasutust tundub olevat isegi vähem piiratud.

Selle aja kehtestatud õigusaktid pööravad eeskätt tähelepanu sellele, kelle perekonnanime laps võib saada või mis tingimustel on võimalik isikul nime muuta, ent eesnimedele nõudeid kui selliseid ei ole seatud (Mõistlik 2005: 44–46).

Sõjaeelne isikunimekorraldus hakkas kehtima ka Eesti iseseisvuse taastamise aegu 1990. aastate alguses, kui suur osa seadusandlusest nõudis ühekorraga korrastamist ning vastavate uute õigusaktide vastuvõtmiseni kehtisid üldpõhimõtte kohaselt sõjaeelsed, Eesti Vabariigi aegsed õigusaktid. Eesnimede puhul tähendas see nelja aastat perekonnaseaduse kehtima hakkamiseni 1. jaanuaril 1995. aastal.

Perekonnaseadus (1994) on samuti üsna üldsõnaline – lapsele antud eesnimi ei tohtinud olla vastuolus heade kommete ja tavadega. Taas on reguleeritud mõõdetavat – lapsele tohtis anda kuni kolm lahku kirjutatud või kaks sidekriipsuga seotud nime.

2.2. UNGARI EESNIMEKASUTUSE KUJUNEMINE

Ungaris hakati eesnimede¹ panekut riiklikult reguleerima 19. sajandil (Farkas 2017b: 61; Hajdú 2003: 413). Esimene ristinimede valikut käsitlev seadus jõustus 1895. aastal. Ühtlasi loodi ka riiklik nimeregister. (Fercsik, Raátz 2009: 22; vt ka Farkas 2017b: 61; Hajdú 2003: 413) Lapsele antavate eesnimede arvu seadus ei piiranud, ent lubas registrisse kanda ainult ungari kirjaviisis nime (nt *János*). Vähemusrahvuste esindajaile jäeti siiski õigus paluda, et sulgudes lisataks ka nime rahvuslik variant. (Fercsik, Raátz 2009: 22; Raátz 2012: 17–18)

Pärast teist maailmasõda sattus Ungari Nõukogude Liidu mõjusfääri. Uuenenud sotsiaalne olukord tingis muutusi ka nimetavades, ehkki uusi nimepanekureegleid kohe ei kehtestatud ja põhimõtteliselt kehtis 1895. aasta nimeseadus. (Raátz 2008: 195) Uus seadus võeti vastu alles 1952. aastal, see määras esmakordselt, mitu nime võib lapsele panna: lubati kõige enam kaks nime (Raátz 2012: 18–19; Fercsik, Raátz 2009: 22–23; Raátz 2008: 197). Veelgi rangemad reeglid seadis 1963. aasta seadus, mis soovitas endiselt võõrapäraste ja võõras kirjaviisis nimede asemele ungaripäraseid vasteid ja määras nime sobivuse üle otsustama nimeregistri pidajad. Abiks oli registripidajatel 1948. aastast pärinev loend, mis pakkus suhteliselt vähe abi, nt oli sealt puudu üldtuntud nimed, aga sealt puudus ka info nime soosobivuse kohta. (Fercsik, Raátz 2009: 22–23; Raátz 2008: 197) Nimele esitatavaid nõudeid täpsustati veelgi 1965. aastal ilmunud õigusaktide kogumikus: nimi peab vastama lapse soole; valida ei tohi võõrnime, millel on olemas ungari vaste; ei tohi panna kokkukirjutatud liitnime (nt **Annamária*²). Piisavat selgust see siiski ei toonud, Ungari teaduste akadeemia keeleteaduse instituut sai endiselt vanematelt palju

¹ Ungari traditsioonis on eesti eesnimele vastav *utónév* 'järelnimi' ehk *keresztnév* 'ristinimi' perekonnanime järel, selles artiklis kasutatakse eeltoodud ungari sõnade vastena ühtsuse mõttes terminit *eesnimi*.

² Tärniga on artiklis ungari nimedest tähistatud naisenimed.

pöördumisi palvega lubada nende soovitud nime. (Fercsik, Raátz 2009: 22–23)

1971. aastal ilmus esimene eesnimeraamat (Ladó „Magyar utónévkönyv“), kus oli kokku 1827 nime: 895 naise- ja 932 mehenime. See sisaldas iseseisvaks nimeks kujunenud hellitusnimesid (**Aliz*, **Eliz*, **Zsóka* < **Erzsébet*, **Dóra* < **Dorottya*), uuesti kasutusse võetud vanu ungari nimesid (**Bíborka*, **Dalma*, **Szemőke*, **Ajtony*, **Apor*, **Kadosa*), kunstlikult loodud uusi nimesid (**Harmatka* 'härmatis, kaste + demin', **Napsugár* 'päikesekiir', **Tavaszká* 'kevad + demin'), võõrnimesid (**Barbara*, **Dorisz*, **Félix*, **Viktor*), ent ka mõne liitnime (**Annabella*, **Annamária*). Endiselt oli võimalus paluda Ungari teaduste akadeemialt luba panna soovitud nime, mida nimeraamatus pole; 42%-l juhtudest see luba ka anti. (Fercsik, Raátz 2009: 23; Raátz 2008: 198–199)

1980. aastate suured ühiskondlik-poliitilised muudatused tingisid märkimisväärseid muutusi ka Ungari nimevaramus, ehkki esialgu jäid kehtima varasemad seadused. Lisandus palju ungari nimesüsteemile võõraid nimesid, nt **Dorina*, **Inez*, **Dzsenifer*, **Klaudia*, **Nikolett*, **Szandra*, **Márió*, **Szebasztián*, **Patrik*, **Domínik*, ent juhtpositsioonil olid endiselt traditsioonilised nimed, nagu **Katalin*, **Anita*, **Andrea*, **Gábor*, **Tamás*, **Péter*. (Fercsik, Raátz 2009: 23; Raátz 2008: 199–200; Raátz 2012: 21–23)

1982. aastal võeti vastu uus seadus, mille järgi võib nimegistrisse kanda ainult ametlikus nimeraamatus (Ladó, János; Bíró, Ágnes 1998. „Magyar utónévkönyv“) esindatud nime. Erand tehakse Ungaris elavatele muude rahvaste esindajatele; neile, kes pole Ungari kodanikud; aga ka Ungari kodanikele, kes ei ela Ungaris. (Ladó, Bíró 1998: 6) Nõuded on jäänud samaks ka praegu kehtivas 2010. aastal vastu võetud seaduses (Utónevek), endiselt kehtib 1982. aasta seaduse nõue kanda nimi registrisse ungari kirjaviisis vastavalt hääldusele (Ladó, Bíró 1998: 6). Nimede puhul, millel on juba varem tuntud ungarikeelne variant, soovitatakse viimast (*Gerald* > *Dzserald*, **Claudia* > **Klaudia*) (Utónevek). Kui ungarikeelsed Ungari kodaniksusega vanemad, kes vähemusrahvuse hulka ei kuulu, tahavad,

et nimeregistrisse kantaks nimi, mida nimeraamatus pole, küsib nimeregistri pidaja arvamust Ungari teaduste akadeemiast ja vastuse alusel otsustatakse nime registrisse kandmise üle. (Ladó, Bíró 1998: 6–7) 1982. aasta seadus määrab ka, et ühele isikule võib panna kõige enam kaks tema soole vastavat eesnime (Ladó, Bíró 1998: 6), see nõue kehtib endiselt ka 2010. aasta seaduse järgi. Kui teaduste akadeemia on mõnda uusloodud nime ühest soost isikul juba kasutada lubanud, siis teisest soost isik seda luba enam ei saa (Utónevek).

Ungari teaduste akadeemiale esitatud palvete arv suurenes 1990. aastatel oluliselt. Võrreldes varasemaga oli nõukogu märksa leebem: luba anti 70%-le nimedest. (Fercsik, Raátz 2009: 25; Raátz 2008: 200) Palvete arv vähenes taas 1994.–95. aastal tänu mõnedele uuendustele: 1993. aastal koostati uus nimeloend, kus oli juba enam kui 10 000 nime. Loend ei olnud hästi läbi mõeldud ja tõi nimepanekus kaasa kaose ning ohtralt keeleteadlaste ja registripidajate proteste. 1996. aastal kõnealune nimeloend tühistati ja koostati uus nimekiri, mis sisaldas kokku 2710 nime ja võttis arvesse uuenenud vajadusi. (Fercsik, Raátz 2009: 26) 1998. aastal ilmus taas uus ungari eesnimeraamat 2606 nimega: 1163 mehe- ja 1443 naisenime (Vinzce 2007: 802; vt ka Ladó, Bíró 1998: 5; Fercsik, Raátz 2009: 26).

3. Regulatsioonid tänapäeval. Õigus ja praktika

3.1. EESTI PRAEGUSEL AJAL

Nagu eespool nimetatud, jõuti nimeseaduseni Eestis esmakordselt 31. märtsil 2005. aastal kehtima hakanud ja üldiselt samalaadsena püsinud õigusaktiga (Nimeseadus 2005).

Eesnimede kohta öeldakse üldjoontes ette nimede arv (endiselt kuni kolm lahku kirjutatud või kaks sidekriipsuga seotud nime) ning see, et nimi peab vastama eesti õigekirjareeglitele või esinema soovitud kujul kuskil mujal maailmas. Nimeks ei saa panna numbreid või mittesõnalisi tähiseid või nimesid, mis eraldi või koos perekonnanimega ei ole kooskõlas heade kommetega või hääduse tõttu või üldkeelise tähenduse tõttu ei ole eesnimena

kasutamiseks sobiv. Ka ei tohi lapsele anda soole mittevastavat nime. (Nimeseadus 2005)

Nii 2019. aastal kui ka 2020. aasta sügisel palju tähelepanu saanud uus nimeseaduse eelnõu lubaks võõrapäraste nimede mугandamist eesti keele struktuurile vastavamaks (nt *Grete* > *Greete*). Eesnimeks ei saaks anda vanema perekonnanime ega eesnime, mille korral oleks nii ees- kui ka perekonnanimi sama. Nagu senigi, võimaldab seaduse eelnõu arvesse võtta perekondade erinevat rahvuslikku tausta või kuulumist teistsugusesse kultuuriruumi. (Nimeseaduse eelnõu 2020)

3.2. UNGARI PRAEGUSEL AJAL

Seoses Ungari astumisega Euroopa Liitu jõustus 1. jaanuaril 2004. aastal seadus, mis üldjoontes kinnitas varasemat, aga muutis nimepanekuregleid teatud mõttes rangemaks. Seda eelkõige Ungari vähemusrahvustele, kes saavad nüüd samuti nimesid valida ainult vastava rahvuse jaoks koostatud nimeloendist. Kui vanemad sealt sobivat nime ei leia, peavad nad pöörduma Ungari vastava rahvuse omavalitsuse poole. (Fercsik, Raátz 2009: 27; Raátz 2008: 204–205; Raátz 2012: 24–25, 29–30; vt ka 2010. évi I. törvény az anyakönyvi eljárásról)

Praegu kehtiva 2010. aasta nimeseaduse § 44 järgi peab Ungari teaduste akadeemia võtma 30 päeva jooksul seisukoha, kas lubab nimeregistrist puuduva nime sinna kanda. Nime kohta koostab spetsialisti arvamuse akadeemia keeleteadlastest (nimeuurija, keeleajaloolane, sotsiolingvist ja psühholingvist) koosnev eesnime-nõukogu. (Utónevek; Raátz 2012: 26–27; 2010. évi I. törvény az anyakönyvi eljárásról) Nõukogu arvamuse aluseks on 1. märtsil 2010. aastal kehtima hakanud põhimõtted. (Utónevek; vt ka Fercsik, Raátz 2009: 27) Soovitatud naise- ja mehenimede loendit uuendatakse kord kuus, kehtib teaduste akadeemia kodulehel parajasti üleval olev nimeloend (Utónevek; Utónevek jegyzéke; vt ka Fercsik, Raátz 2009: 27; Vinzce 2007: 802; Ladó, Bíró 1998: 7). Otsuste

aluseks olevaid põhimõtteid uuendas ja parandas nõukogu viimati 7. märtsil 2014. (Utónevek) Kui vanemad registripidaja otsusega nõus pole, võivad nad esitada vaide. Kindlasti ei toeta akadeemia mitteungari kirjaviisis nimede registrisse kandmist (Ladó, Bíró 1998: 7). Ungaripärases kirjaviisis nimedele nagu **Dzsindzser*; *Ciceró*, *Ozirisz*, *Zeusz* on luba siiski antud, samas tagasi on lükatud nimed nagu **Cukorka* 'komm', **Főni* 'ülemus (kõnekeeles heatahtlikult), ülemuseke', *Balaton* (Új elfogadott magyar keresztnév). Nime lubamise üle otsustades järgitakse teaduste akadeemia kodulehel toodud põhimõtteid, mis näevad muuhulgas ette nime ungari kirjaviisi; selget soolisust ning keelavad panna nime, mis võiks kandjat kahjustada (Alapelvek). Seadus annab vanematele ka õiguse alla neljateistaastase lapse eesnime üks kord muuta. (Ladó, Bíró 1998: 7)

Uusi nimesid tuleb (1) vanade ristiusueelsete nimede taas-elustamise teel (*Ákos*, *Csaba*), (2) harva kasutatud üldnimede kasutuselevõtuga (**Boglár* 'kiviga kaunistatud metallehe, prees', **Hanga* 'eerika', **Viola* 'kannike') (Fercsik, Raátz 1997: 26; Kálmán 1989: 51; vt ka Vinzce 2007: 802), (3) ungari kirjaviisis kirja pandud võõrast päritolu nimede arvel (*Renée* > *Röné*, **Geraldine* > **Zseraldin*) (Fercsik, Raátz 1997: 27). Ungari teaduste akadeemia 1. oktoobril 2020. aastal uuendatud nimeloendis on 2418 naise- ja 1837 mehenime, st kokku 4255 nime (Utónevek jegyzéke).

4. Eesti ja ungari eesnimetasutuse kujunemise puutepunkte ja erinevusi

Artikli lähtekohtadena on nimetatud, et (1) mõlemal maal on toimunud nimeuuendus, sellega paralleelselt ka keeleuuendus, (2) eesti ja ungari nimeuuenduses leidub olulisel määral sarnaseid jooni nii kasutusse tulnud uuenduslikes nimedes, nende loomisviisides kui ka levikukanalites, (3) eesti uuenduste kaudse eeskujuna on mainitud ka Ungarit, laiema taustana toimusid samalaadsed rahvusliku eneseteadvuse kasvuga seotud muutused ka mujal Euroopas.

Ometi selgub tänapäeva eesnimekasutust võrreldes, et see on kujunenud täiesti erinevaks – ungari nimekasutus on seaduse järgi nimekirjapõhine ning üsna täpselt reguleeritud, eesti reeglid suhteliselt väikeste kitsendustega ning uute nimede kasutuselevõtmine võrdlemisi paindlik.

Kui vaadata kõrvale teiste maade nimeregulatsioonide, siis leiab näiteid nii üsna suure vabaduse ja vähese reguleerituse kui ka täpsemate reeglite kohta.

4.1. EESTI JA UNGARI NIMEÕIGUS TEISTE RIIKIDE TAUSTAL

Soome ees- ja perekonnanimeseadus on värskest, 2019. aastal uuendatud ning püüab arvesse võtta muutuvat maailma, nt kultuuride tihenemist kokkupuudet. Lapsele saab anda kuni neli nime. Nimi või nimede tervik ei tohi olla solvav ega nimekandjale raskusi valmistada ning peab kujult, sisult ja kirjutuselt vastama väljakujunenud eesnimekasutusele. Nimi peab vastama kandja soole ning mitte sarnanema perekonnanimega. Arvesse võetakse kandja rahvast, peresuhteid, samuti usutraditsioone. (Paikkala 2019)

Rootsi isikunimeseadus jõustus 2017. aastal. Lapsele võib anda mitu eesnime (tavaliselt antakse kaks). Nimi ei tohi olla solvav ega põhjustada kandjale ebamugavust või olla muul moel kohatu. (Rootsi isikunimeseadus 2017)

Väga stabiilset nimekorraldust esindab Island, kus sama nime-mall – eesnimi + isanimi – on püsinud alates 9. sajandist. Esimene nimeseadus pärineb 1913. aastast, viimane jõustus 1997. aastal. Lapsele võib anda kuni kolm eesnime. Eesnimed peavad vastama islandi traditsioonile ja ortograafiale ning sobituma islandi grammatilise struktuuriga (peab olema võimalik genitiivi moodustada). Nimi peab olema olemas nimeregistris, ent kui seda seal ei esine, on nime saamiseks võimalik esitada taotlus isikunimekomiteele. (Kvaran 2012) Kui 1997. aasta seaduse algversiooni järgi pidi eesnimi vastama kandja soole, siis 2019. aasta muudatuse järgi soovastavuse nõue kaotati (Islandi isikunimeseadus 1997/2019). Heaks kiidetud

naisenimesid on 2020. aasta alguse seisuga üle 2200, mehenimesid pisut üle 2000 (Icelandic names 2020).

Lätis keskendutakse nimede õigekirjale. Nimede kirjaviisi määrab keeleseadus, mille järgi nimed peavad vastama läti keele ja kirjaviiši tavadele, ent dokumentidesse võib lisada ka isiku ajaloolise või rahvuslikust kuuluvusest tuleneva nimevariandi (Naumova 2014: 17–18; vt ka Official Language Law). Täpsemad nimeregulatsioonid kehtestab Läti valitsus. Nimetatud määrused näevad näiteks ette, et nimed tuleb kirjutada läti keeles läti kirjaviihis ja neile lisatakse vajadusel lätikeeelsed sootunnused. (Naumova 2014: 20–21)

Saksa vanemad on nimevalikul suhteliselt vabad, eraldi seadust pole, vanema õigus lapsele nime panna on osa lapsevanema hooldusõigusest, mida reguleerib põhiseaduse artikkel 6. (Naming Laws in Germany; German Basic Law). Vanemate õigust lapsele nimi panna piiratakse ainult juhul, kui nende soovitud nimi mõjutab lapse heaolu. Poistele saab panna mehe- ja tüdrukutele naisenimesid, ent lubatud on ka sooneutraalsed nimed, kui see last ei kahjusta. Eesnimi ei tohi olla solvav või oma olemuselt nimeks mitte sobiv sõna. Keelatud on ka perekonnanimed eesnimena, v.a kui kuskil on selline tava. (Naming Laws in Germany)

Austrias jälgitakse lapse kaitseks, et nimi ei oleks ebatavaline ega mõjutaks last negatiivselt ja vähemalt esimene eesnimi vastaks lapse soole. Vanematel pole niisiis lapsele nime andes täiesti vabad käed. Põhireegel on, et antav nimi peab olema (kuskil maailmas) tavaline eesnimi ega riku lapse isikuõigusi. (Namensrecht in Österreich; Vorname des Kindes; Das Namensrecht) Keelatud on näiteks linna-, kuu- või tootenimed; piiblinimed, mis võivad tekitada negatiivseid assotsiatsioone, nt *Judas*, *Kain*. (Namensrecht in Österreich; Namensrecht 2014) Austrias ei ole ka nimede loomise õigust (Namensrecht 2014). Vanemate otsustada on see, mitu eesnime laps saab (Namensrecht in Österreich; Namensrecht 2014), ent tegelikkuses määrab nimede arvu muuhulgas ruum, mis sünniraamatus eesnimede tarvis jätud on, sinna mahub umbes 10 nime (Namensrecht 2014). Igal konkreetsel juhul otsustab vastav

registritöötaja, milline nimi on sobilik ja milline mitte (Namensrecht in Österreich).

Erinevate õiguslike regulatsioonide ja nimekasutuse praktikate kohta teistes maades leiab veel näiteid J. Walkowiaki teosest „Personal Name Policy: From Theory to Practice“ (2016).

Nende näidetega võrreldes võib välja tuua mõned tähelepanekud Eesti ja Ungari olukorra kohta. Eesti nimeseadus osutub teiste taustal üsna vabaks. Kõige leebemad on Soome ja eriti Rootsi nimeseadus. Kõik seadused püüavad mingil kujul välistada olukorra, et eesnimi valmistaks kandjale piinlikkust, samuti on enamjaolt määratud lubatavate nimede arv. Eesti kuulub Rootsi ja Soome seadustega võrreldes seaduste hulka, mis annavad vanematele suhteliselt vabad käed. Ligikaudu samal määral on piirangud reeglistatud Saksa ja Austria õigusaktides.

Ungari puhul võib leida sarnasusi Islandi ja Läti reeglitega. Islandiga ühendab Ungarit pikk, väljakujunenud nimepraktika järgimine ning selle suhteliselt varane vormistamine seaduseks või nimekirjadeks. Sellisel tekkinud traditsioone ei kiputa nii kergesti murdma. Lätiga sarnaneb Ungari nimekirjutuse poolest, kus nimesdes peetakse kinni oma keele ortograafiast ega võimaldata sellest kõrvalekaldeid. Ka sellest tavast kinnipidamist toetavad varased kokkulepped.

Huvitaval kombel ei mõjuta naabrus ja ühine varasem ajalugu tingimata seaduseid sarnasemaks, olulisemaks tõusevad keele- ja nimekasutuse kujunemise erinevused. Eesti nimeõigus on üsna sarnane Soomega, ent Lätist erineb oluliselt Lätis kasutatavate läti häälduspäraste reeglite poolest. Ungari on aja jooksul olnud tihedalt seotud Austriaga, ent nimekasutus ja sellega koos ka õigusaktid on kujunenud väga erinevaks.

4.2. EESTI JA UNGARI NIMEKASUTUSE SARNASUSED NING ERINEVUSED

Eesti ja Ungari eesnimikasutuse olulisemad sarnasused on juba esile toodud 4. peatüki alguses. Ka nimevähesus, mis kasutatava nime-repertuaari laiendamise nimel tegutsema pani, on juba mainitud.

Kuigi olulisi sarnasusi on palju, siis miks on varem samade joontega eesnimikasutus kujunenud nii erinevaks? Miks on tänapäevases üha rohkemate vabadustega maailmas Ungaril võimalik püsida varem kokkulepitud tavade juures, ent eesti nimetraditsiooni arvestades pole Eestis mõtet ei soovitusnimestikust ega kohustuslikust, piirangutega loendist rääkida?

Põhiline erinevus on aeg. Ungari nimeuendus toimus niipalju varem, et varem omaks võetud põhimõtted jõudsid juurduda.

- Ungari nimetraditsiooni püsimisel on oluline roll olnud sellel, et nimede ungaripärasest kirjutusviisist on peaaegu järjekindlalt – praeguseks üle 200 aasta – kinni peetud ning seda on laiendatud ka lisandunud eesnimedele. See võimaldab kokkulepitud tavast kinni pidada ka tänapäeval, kui uusi nimesid lisandub igäühe teadvusesse sisuliselt iga päev.

Eestis hakkas tänapäevane kirjaviis levima alles 1860.–1870. aastatel. See tähendab, et laiemasse kasutusse hakkas uus kirjaviis jõudma parasjagu samal ajal, kui nimevara ise hakkas uuenema – 19. sajandi lõpukümnenditel hakkasid võõrapärased nimed levima ning vahetult selle järel uued eestipärased nimed (vt nt Hussar 2015). See tähendas, et nimede kirjutamises endis ei olnud ühtlust: (1) varasemaid laennimesid kirjutati nii endisel viisil vanas kirjaviisis kui ka uues kirjaviisis (vrd *An* ja *Ann*, *Jürri* ja *Jüri*); (2) kuigi osal rahvusvahelistel nimedel jõudis eesti häälduspärane kirjakuju kujuneda, siis paljudest nimedest jäi tarvitusse paralleelselt mitu erinevat varianti (nt *Elfriede* ~ *Elfride* ~ *Elfriide* või *Harry* ~ *Harri*) või jäigi võõrapärane domineerima (nt *Erich*); (3) uute eestipäraste nimede kirjutamisel

ei olnud samuti täit selgust, neistki võis korruga kasutusse tulla mitu lähedast varianti kas teadmatusest või eksituse tõttu (nt *Aino* ~ *Ainu*, aga ka *Hilia* pro *Hilja* või *Lempit* pro *Lembit*). Kui siia lisada, et ka perekonnanimeses esines nii vana kui ka uut kirjaviisi ning hoopis võõrapäraseid jooni, ei saanud see luua kasutajatele ettekujutust nimedest kui üldse millestki ühtsest ja üheselt mõistetavast ning traditsioonilisest.

Ilmselt Eesti Vabariigi esimestel aastatel oleks mõeldav olnud – pärast hoolsat nimede korrastamist – mingi ühtse, edaspidi täiendatava nimeloendi koostamine, aga võimalik, et noorel riigil ja haritlaskonnal poleks selleks jõudu jagunud ega ole ka teada, et selline mõte oleks esile kerkinud.

- Ungaris jõudsid uued, 18.–19. sajandi vahetusel lisandunud nimed juurduda ning nimesid ei tulnud nii massiliselt peale, nagu Eestis väga lühikese aja jooksul: mõnekümne aasta jooksul peaaegu korruga rahvusvahelised ja vahetult selle järel täiesti uued eestipäraseid nimed. Eestis langes nimede uuenemise ajajärk sellesse perioodi, kui maailm ka muul moel muutuma hakkas ning n-ö väiksemaks muutus, teiste maade eeskujud lähemale tõi – ajakirjanduse, parema hariduse või ka suuremate liikumisvõimaluste tõttu. Selline maailma uuenemine pani ka kindlasti maailmas esinevaid nimesid märkama.
- Omaette roll oli eesti nimekasutaja jaoks kindlasti eestipärastena soovitatud nimedel. Nagu öeldud, oli vahetult enne omakeelsete nimede levikut periood, kui tarvitusse tuli palju võõrapäraseid nimesid. Ka nende seas oli kindlasti rida senitundmatuid nimesid, aga erinevalt neist teati eestipäraste nimede puhul tõenäoliselt päris hästi, et need on teadlikult kellegi poolt loodud nimed. Nimesid hakkasid inimesed ka ise välja mõtlema ning lastele nimeks soovima. Nende ettepanekute heakskiitmist või tagasilükkamist on Elisto kirjeldanud (1937).

Seega polnud Eestis õigupoolest võimalustki, et nii suurte, põhimõtteliste eesnimede muutuste järel võinuks eesnimekasutus 20. sajandi keskpaiga maailmas veel stabiliseeruda ning ühtlustuda nimeloendi pikkuseks või vähemalt jõuda põhimõtteeni, et ühest nimest on kasutusel üks kindel variant ning mingi pädev organ otsustab selle üle. Mõju oli otse vastupidine – mitu põlvkonda järjest sai nautida uuendaja rolli ning uusi nimesid katsetada. Ilmselt 1930. aastatel pandigi lõplikult alus eestlaste nimeloomislembusele ning katsetamislustile.

5. Kokkuvõte

Artiklis on antud ülevaade eesti ja ungari erinevaks kujunenud eesnimekasutusest ning õiguslikust regulatsioonist. Ehkki kahe rahva eesnimistu kujunemisel on mitmeid ühiseid jooni ning Ungarit võib mõneti Eesti omakeelsete eesnimede loomisel eeskujuks pidada, on otsustav olnud ajategur – Ungari tänapäevasele nimekasutusele pandi alus keele- ja nimeuuendusena juba 200 aastat tagasi, see on juurdunud ning seda on suudetud nimekirjapõhisena ja omakeel-sena stabiilsena hoida. Eesti nimeuuendus oli sadakond aastat hilisem, nimesid uuendati küll sisuliselt, ent nende õigekirja ei suudetud nimekirjutuse erinevate viiside tõttu ühtlasena hoida. Selline areng on kujundanud ungari eesnimistu täienevaks, ent põhiolemuselt püsivaks, eesti eesnimepraktika on aga väga vaba ning peaaegu piiranguteta nimeloomist peetakse loomulikuks.

KASUTATUD ALLIKAD

2010. évi I. törvény az anyakönyvi eljárásról ('2010. aasta seadus nime-registri pidamisest') <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1000001>. TV (16.02.2020).
- Alapelvek ('põhimõtted'). <http://www.nytud.hu/oszt/nyelvmuvelo/utonevek/alapelvek.html> (14.09.2020).
- Das Namensrecht. <https://web.archive.org/web/20080529154036/http://www.help.gv.at/Content.Node/8/Seite.081100.html> (14.02.2020).

- Elisto, Elmar 1937. Uusi eesnimesid. – Eesti Keel 4, 127–129.
- Ernits, Villem 1921. Nimede muutmine kultuuriloolisena nähtusena. – Eestlasele eesti nimi. Akadeemilise Emakeele Seltsi toimetused II, 16–27.
- Farkas, Tamás 2017a. Creating a National Given Name Stock. – Proceedings of the Fourth International Conference on Onomastics “Name and Naming” Sacred and Profane in Onomastics. Cluj-Napoca: Editura Mega, Editura Argonaut, 137–146. DOI: <http://doi.org/10.30816/ICONN4/2017/59>.
- Farkas, Tamás 2017b. A nyelvújítás és a tulajdonnevek – „A véges végtelen” Tanulmányok Vörös Ferenc 60. születésnapjára. Szombathely: Savaria University Press, 59–66.
- Fercsik, Erzsébet; Raátz, Judit 2009. Keresztnevek enciklopédiája. A leggyakoribb női és férfinevek. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Fülöp, László 2003. Hetvenhét magyar keresztnév. Kaposvár: Dávid Kiadó.
- German Basic Law. http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html#p0040 (14.02.2020).
- Hajdú, Mihály 2003. Általános és magyar névtan. Budapest: Osiris Kiadó.
- Henno, Kairit 2000. Julius Mägiste nimeraamatud omas ajas. – Akadeemia 12, 2529–2536.
- Hussar, Annika 1998. Eestlaste eesnimedest aastatel 1930–1990. Magistritöö eesti keele alal. Tartu Ülikool.
- Hussar, Annika 2012. Muutused eesnimikasutuses XIX sajandil Martna ja Palamuse näitel. – Emakeele Seltsi aastaraamat 57, 35–59. DOI: 10.3176/esa57.03.
- Hussar, Annika 2015. Eestlaste eesnimed 1900. aastal. – Emakeele Seltsi aastaraamat 60, 51–73.
- Hussar, Annika; Rüütmaa, Tiina 2018. Omanimed eesti ja ungari kasutuses. – Philologia Tallinnensis vol. 3. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus, 44–65. DOI: 10.22601/PET.2018.03.02.
- Icelandic names. 2020. Nordic names. https://www.nordicnames.de/wiki/Icelandic_Names (19.10.2020).
- Islandi isikunimeseadus. 1997/2019. Lög um mannanöfn. <https://www.althingi.is/lagas/150c/1996045.html> (19.10.2020).
- Kálmán, Béla 1989. A nevek világa. Debrecen: Csokonai Kiadóvállalat.

- Karády, Viktor; Kozma, István 2002. Név és nemzet. Családnév-változtatás, névpolitika és nemzetiségi erőviszonyok Magyarországon a feudalizmustól a kommunizmusig. Budapest: Osiris.
- Kvaran, Guðrún 2012. Icelandic Laws Concerning Personal Names and their Influence. – *Onoma. Journal of the International Council of Onomastic Sciences*, 163–179.
- Ladó, János; Bíró, Ágnes 1998. Magyar utónévkönyv. Budapest: Vince Kiadó.
- Must, Aadu 2000. Eestlaste perekonnaloos allikad. Tartu: Ajalooarhiiv. Tartu Ülikooli arhiivinduse õppetool.
- Mõistlik, Piret 2005. Isikunime õiguslik korraldus. Nimeseaduse kommentaarid. Tallinn: Juura.
- Mägiste, Julius 1929. Eestipäraseid isikunimesid. Akadeemilise Emakeele Seltsi toimetused 18. Tartu: Akadeemiline Emakeele Selts.
- Mägiste, Julius 1936. Eestipäraseid eesnimesid. Akadeemilise Emakeele Seltsi toimetised 28. Tartu: Nimeede Eestistamise Liit.
- Namensrecht 2014. <https://www.nachrichten.at/oberoesterreich/Namensrecht-Erlaubt-ist-was-gebraeuchlich-ist;art4,1386692> (14.02.2020).
- Namensrecht in Österreich. <https://www.schwanger.at/namensrecht-in-oesterreich.html> (14.02.2020).
- Naming Laws in Germany. <https://blogs.loc.gov/law/2017/08/naming-laws-in-germany/> (14.02.2020).
- Naumova, Karina 2014. Legal aspects of transcription of personal names in the Latvian language. RGS Research Papers 1.
- Nimeseadus 2005. – Riigi Teataja. <https://www.riigiteataja.ee/akt/832979> (1.09.2020).
- Nimeseaduse eelnõu 2020. – Valitsusele esitatud nimeseaduse eelnõu. <http://eelnaud.valitsus.ee/main/mount/docList/b3943228-0d0a-4154-8aa7-0247cc011426#62rymRQV> (9.11.2020).
- Official Language Law. <https://likumi.lv/ta/en/en/id/14740-official-language-law> (07.09.2020).
- Paikkala, Sirkka 2019. Uusi etu- ja sukunimilaki voimaan. – Kielikello 1. <https://www.kielikello.fi/-/uusi-etu-ja-sukunimilaki-voimaan> (19.10.2020).
- Perekonnaseadus 1994. – Perekonnaseadus. Lastekaitse seadus. Tallinn.
- Puss, Fred 2018. Kirjaviisivahetus kirikuraamatutes. – Emakeele Seltsi aastaraamat 63, 166–200.

- Raag, Raimo 2008. Talurahva keelest riigikeeleks. Tartu: AS Atlex.
- Raátz, Judit 2008. Trends in the choice of first names in Hungary since the second half of the 20th century. – I Nomi nel tempo e nello spazio, IV. Atti del XXII Congresso Internazionale di Scienze Onomastiche. Pisa, 28 agosto - 4 settembre 2005. Proceedings 22nd Congress of Onomastic Science. Pisa 28.08–4.09.2005 II, eds. Maria Giovanna Arcamone, Davide de Camilli, Bruno Porcelli. Pisa: Edizioni ETS, 195–207.
- Raátz, Judit 2012. The giving and usage of first names in Hungary. – *Onoma* 47, 13–34. DOI: 10.2143/ONO.47.0.3085137.
- Rootsi isikunimeseadus 2017. Lag om personnamn. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20161013-om-personnamn_sfs-2016-1013 (19.10.2020).
- Rootsmäe, Lemming 1969. Võnnu kihelkonna isikunimed XVIII sajandil. – *Keel ja Kirjandus* 10, 623–624.
- Saarelma-Paukkala, Minna; Hussar, Annika. 2020. *Marja ja Veikko, Sirje ja Aare* – soomlaste ja eestlaste omakeelsed eesnimed 19. sajandist tänapäevani. – Nimede kiiluvees. In the wake of names. Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri / Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics 11, 1, 147–162. DOI: <https://doi.org/10.12697/jeful.2020.11.1.05>.
- Slíz, Mariann 2016. Personal Names Originating from Literature or Motion Picture in the Hungarian Name Stock – A Historical Survey 1 – ICOS 2014 'Names and Their Environment' Proceedings of the 25th International Congress of Onomastic Sciences Glasgow, 25–29 August 2014. Volume 3. Anthroponomastics.
- Teder, Teofil 1939. Perekonnameisiametniku käsiraamat. Siseministeriumi Administratiiv-ala Kirjastuse väljaanne.
- Új elfogadott magyar keresztnévek ('heakskiidetud uued ungari eesnimed'): <https://www.blikk.hu/aktualis/belfold/itt-vannak-az-uj-elfoga-dott-magyar-keresztnévek/63d9z3y> (14.09.2020).
- Utónevek ('eesnimed') <http://www.nytud.mta.hu/oszt/nyelvmuvelo/utonevek/alapelvek.html> (14.03.2018).
- Utónevek jegyzéke ('eesnimeloend'). Az MTA Nyelvtudományi Intézete által anyakönyvi bejegyzésre alkalmasnak minősített utónevek jegyzéke. <http://www.nytud.mta.hu/oszt/nyelvmuvelo/utonevek/index.html> (14.09.2020).

- Vinzce, László 2007. Das ungarische Personennamensystem. – Europäische Personennamensysteme. Ein Handbuch von Abasisch bis Zentral-ladinisch. Eds. Andrea Brendler, Silvia Brendler. Hamburg, 799–815.
- Vorname des Kindes. https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/geburt/3/3/Seite.182101.html (14.02.2020).
- Walkowiak, Justyna B. 2016. Personal Name Policy: From Theory to Practice. Dysertacje Wydziału Neofilologii UAM w Poznaniu 4. Poznań: Wydział Neofilologii UAM w Poznaniu.

SUMMARY

GIVEN NAME REGULATION AND ITS INFLUENCE – THE EXAMPLES OF ESTONIA AND HUNGARY

Estonian and Hungarian given name usage can be said to be at opposing ends of the name regulation scale: the almost regulation-free Estonian versus the very regulated Hungarian. Speaking of what determines what is accepted and what is not accepted in given name usage, we have to take into consideration on the one hand official regulations and on the other the traditions that have developed over centuries. The historical background of the given name usage of Estonia and Hungary is somewhat similar: both countries have gone through a period of the language modernisation, a period of conscious language development as well as a period of formation of native name stock, all connected to the rise of the national self-consciousness. In this context the Hungarian name stock renewal can be seen as an indirect example to Estonia.

The paper discusses the development as well as the current situation of the given name regulations in both Estonia and Hungary in comparison to the regulations of some other European countries. We can see similarities between the Estonian, Finnish and Swedish laws, all of which have few restrictions. This is in contrast to the Hungarian name law, which has features in common with that of Latvia – both require that names be spelled in accordance with spelling conventions of the respective national language, and also with Icelandic regulations, whereby given names can only be chosen from an approved list and traditions date back many generations.

Estonian and Hungarian name practices have been influenced by certain features, among which the most important has been the timing. The tradition of spelling names in accordance with Hungarian spelling convention dates back to the end of the 18th and beginning of the 19th, and has changed little since. This is in contrast to Estonia, where the current spelling system was introduced only as late as the second half of the 19th century. At this time the replacement of traditional loan names by new foreign names had begun, which was then followed by the

recommendation to adopt native names. The quick change in the name stock within some 50 years made it impossible to determine a list of given names to choose from and people had already got used to both the free name creation and a huge variety of different names.

Keywords: onomastics, given names, personal names regulations, personal names act, native names, language modernisation, Estonian language, Hungarian language

Annika Hussar on uurinud eesnimesid ja eesnimetasutust Eestis. Eriti on huvi pakkunud meie nimekasutuse tänapäevasesse situatsiooni arenemise kulg paari viimase sajandi jooksul.
annika.hussar@tlu.ee

Tiina Rütmaa on tegelenud ungari-eesti kontrastiivuurimusega, peamiselt ungari verbiprefiksrite ja kõrvallause kõneviiside eesti vastetega.
rtiina@tlu.ee